

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1951

Vyhlásené: 30.07.1951 Časová verzia predpisu účinná od: 05.03.1954 do: 31.08.1961

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

67.

Z á k o n

zo dňa 12. júla 1951

o bezpečnosti pri práci.

Národné zhromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

§ 1.

Účel zákona.

(1) Účelom tohto zákona je zaistiť zamestnancom a učňom (ďalej len „pracujúcim“) bezpečnosť pri práci a prispievať tak k rozvoju ich tvorivých síl, k zvyšovaniu produktivity práce a k ďalšiemu vzostupu hmotnej a kultúrnej úrovne pracujúceho ľudu.

(2) Preto sa dozor nad zaistením bezpečnosti pri práci sveruje predovšetkým pracujúcim a rozširuje a prehľbuje sa starostlivosť o bezpečnostné a zdravotné opatrenia pri práci v súlade s najnovšími poznatkami vedy a techniky.

§ 2.

Povinnosti vedenia podniku.

(1) Vedenie podniku zodpovedá za zisťovanie bezpečnej a zdravej práce. Aby pracujúci v bezpečnom a zdravom prostredí dosiahli pri najmenšej námahe najlepšie pracovné výsledky, je vedenie podniku povinné najmä

- a) zriaďovať a udržiavať v závodoch zariadenia, ktoré sú potrebné na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a starať sa o bezpečné a zdravé prostredie aj vo vedľajších závodných zariadeniach pre pracujúcich (v závodných bytoch, ubytovniach, kuchyniach, jedálňach, jasliach a pod.);
- b) starať sa o výchovu pracujúcich na bezpečnú a zdravú prácu a venovať pritom osobitnú starostlivosť novo prijatým pracujúcim;
- c) zisťovať a odstraňovať príčiny pracovných úrazov a nemocí z povolania v závode, viesť o nich záznamy a ihneď oznamovať vážne nehody nadriadeným a dozorným orgánom;
- d) zaisťovať, aby výrobné zariadenia a pracovné pomôcky vyrábané v závodoch, zodpovedaly predpisom o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

(2) Na plnenie úloh, ktoré sa týkajú bezpečnosti pri práci, ustanoví vedenie podniku - po dohode s orgánmi dozoru nad bezpečnosťou pri práci v závodoch a zariadeniach, ktoré určia kompetentné ministerstvá - bezpečnostných technikov. Bezpečnostní technici vykonávajú svoje úlohy v súčinnosti s orgánmi jednotnej odborovej organizácie.

§ 3.**Povinnosti pracujúcich.**

(1) Pracujúci sú povinní počínať si pri práci tak, aby neohrožovali život a zdravie svoje a svojich spolupracovníkov. Ak zistia v závode nedostatky, ktoré môžu ohroziť bezpečnosť alebo zdravie pracujúcich, musia ich oznámiť vedeniu podniku a orgánom jednotnej odborovej organizácie.

(2) Pracujúci sú povinní zúčastňovať sa na výcviku, vykonávanom vedením podniku v záujme ich bezpečnosti pri práci, a podrobiť sa predpísaným skúškam a lekárskeym prehliadkam.

§ 4.**Úlohy národných výborov.**

Národné výbory sledujú pracovné podmienky vo svojom obvode a pomáhajú pri vytváraní predpokladov pre bezpečnú a zdravú prácu.

Inšpekcia práce.**§ 5.**

(1) Dozor nad bezpečnosťou pri práci vykonáva jednotná odborová organizácia svojimi orgánmi inšpekcie práce.

(2) Pôsobnosť orgánov inšpekcie práce sa vzťahuje na všetky pracoviská a vedľajšie zariadenia, a to i na dielne a laboratóriá odborných a vysokých škôl a ústavov (ďalej len „závody“).

(3) Jednotná odborová organizácia vykonáva aj odborný výskum v odbore bezpečnosti pri práci.

(4) Osobné a vecné náklady spojené s vykonávaním inšpekcie práce a odborného výskumu uhradzuje štát.

§ 6.

(1) Orgány inšpekcie práce pri výkone dozoru nad bezpečnosťou pri práci predovšetkým pomáhajú radou pracujúcim a vedeniu podniku. Ich úlohou je najmä

- a) sústavne prehliadať závody a vedľajšie zariadenia a dbať o to, aby vedenie podniku a pracujúci plnili svoje povinnosti vyplývajúce z tohto zákona, a starať sa zvlášť o to, aby sa nebezpečná a ťažká práca nahradzovala prácou strojov;
- b) nariaďovať odstránenie zistených závad a ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania, nariadiť vyradenie strojov alebo zastavenie práce;
- c) vydávať podrobnejšie smernice a pokyny o bezpečnosti pri práci pre jednotlivé závody, vynímajúc dopravné podniky;
- d) povoľovať výnimky z ustanovení o pracovnom čase a spôsobe zamestnávania žien a mladistvých pre jednotlivé závody a podniky v medziach zákonných predpisov;
- e) spolupôsobiť s národnými výbormi a podnikmi pri projektovaní, budovaní a povoľovaní závodov a začatí prevádzky.

(2) V otázkach zdravotných spolupracujú orgány inšpekcie práce s orgánmi štátnej zdravotnej správy.

(3) Orgány inšpekcie práce môžu ukladať osobám, ktoré porušili predpisy o bezpečnosti pri práci, pokuty v blokovom konaní podľa príslušných predpisov trestného práva správneho.

(4) Vedenie podniku a pracujúci sú povinní umožniť orgánom inšpekcie práce plnenie ich úloh, poskytovať im potrebné vysvetlenia a predložiť doklady.

§ 7.

(1) Jednotná odborová organizácia preskúma na žiadosť podanú v lehote 15 dní opatrenia orgánov inšpekcie práce (§ 6 ods. 1) a môže ich zmeniť alebo zrušiť.

(2) Jednotná odborová organizácia vymedzí úlohy svojich orgánov inšpekcie práce smernicami, ktoré schvaľuje Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi.

§ 8.

Odborný technický dozor.

Odborný technický dozor nad bezpečnosťou pri práci v baníctve a v letectve a nad niektorými technickými zariadeniami, ktoré budú určené osobitnými predpismi, vykonáva kompetentné ministerstvo v súčinnosti s jednotnou odborovou organizáciou.

§ 9.

Zdravotná inšpekcia.

Úlohy zdravotnej inšpekcie a pracovného lekárstva náležia do pôsobnosti ministerstva zdravotníctva. Dozor nad ochranou zdravia pri práci (zdravotná inšpekcia) vykonávajú orgány štátnej zdravotnej správy v spolupráci so zúčastnenými činiteľmi, najmä s orgánmi inšpekcie práce.

Spoločné a záverečné ustanovenia.

§ 10.

(1) Kompetentné ministerstvá v odbore svojej pôsobnosti

- a) vydávajú po dohode s Ministerstvom práce a sociálnej starostlivosti a jednotnou odborovou organizáciou podrobné predpisy o bezpečnosti pri práci pre príslušné pracovné odbory;
- b) určujú orgány odborného technického dozoru (§ 8).

(2) Predpisy, ktoré sú potrebné na vykonávanie tohto zákona a ktoré sa vzťahujú na pracovné odbory, spadajúce do pôsobnosti niekoľkých ministerstiev, vydáva Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti po dohode so zúčastnenými ministerstvami a jednotnou odborovou organizáciou.

(3) Pôsobnosť banských úradov vydávať predpisy o bezpečnosti pri práci zostáva nedotknutá.

§ 11.

(1) Pri Ministerstve práce a sociálnej starostlivosti sa zriaďuje Koordinačný sbor pre otázky bezpečnosti a zdravia pri práci.

(2) Koordinačný sbor stará sa o zabezpečenie jednotného vykonávania úloh, vyplývajúcich z tohto zákona, a prejednáva zásadné otázky týkajúce sa niekoľkých pracovných odborov.

(3) Koordinačný sbor je složený zo zástupcov zúčastnených ministerstiev a jednotnej odborovej organizácie. Podrobnosti o složení, pôsobnosti a konaní tohto sboru určí vláda.

§ 12.

(1) Zrušujú sa predpisy, ktoré sa vzťahujú na veci upravené týmto zákonom, najmä

1. ustanovenie § 1157 všeobecného zákonníka občianskeho v znení cis. nar. č. 69/1916 r. z.;
2. ustanovenia §§ 170 až 172 všeobecného banského zákona č. 146/1854 r. z., pokiaľ sa týkajú pracujúcich;
3. ustanovenia §§ 74 až 74d) živnostenského poriadku č. 227/1859 r. z. v znení zákona č. 74/1913 r. z.;
4. zákon č. 117/1883 r. z., o zriaďovaní dozorcov živnostenských;
5. zák. čl. XXVIII/1893 uh. zák. o ochrane priemyslových a továrenských zamestnancov proti nehodám a o priemyslových dozorcov v znení zákona č. 47/1921 Sb.;
6. ustanovenia §§ 5 a 6 zákona č. 156/1902 r. z., ktorým sa upravujú pracovné pomery robotníkov zamestnaných pri režijných stavbách železníc a v ich pomocných ústavoch;
7. ustanovenia §§ 30 až 32 zákona č. 29/1920 Sb., o úprave pracovných a mzdových pomerov domáckej práce;
8. ustanovenie § 11 zákona č. 244/1922 Sb., ktorým sa všeobecne upravujú právne pomery medzi zamestnávateľmi a zamestnancami na Slovensku;
9. ustanovenie § 102 živnostenského zákona pre územie Slovenska č. 259/1924 Sb.;
10. vládne nariadenie č. 60/1929 Sb., ktorým sa zriaďuje Komisia pre technickú a zdravotnú ochranu zamestnancov a iných osôb zárobkovo činných;
11. ustanovenie § 28 zákona o súkromných zamestnancoch č. 154/1934 Sb.;
12. ustanovenia §§ 96 až 99 zákona o národnom poistení č. 99/1948 Sb., a to všetko v úprave, aká vyplýva z predpisov ich meniacich a doplňujúcich.

(2) Do vydania predpisov podľa zákona sa postupuje podľa doterajších predpisov, pokiaľ nie sú v rozpore s týmto zákonom.

§ 13.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia s výnimkou ustanovení § 5 ods. 1 a § 7 ods. 1, ktoré nadobúdajú účinnosť dňom 1. januára 1952; vykonajú ho minister práce a sociálnej starostlivosti a zúčastnení členovia vlády.

§ 1

Pôsobnosť orgánov inšpekcie práce, pokiaľ ide o povoľovanie práce nad čas pre jednotlivé závody a podniky v medziach zákonných predpisov [§ 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 67/1951 Zb., o bezpečnosti pri práci (ďalej len „zákon“)], sa prenáša na orgány nadriadené podniku. Orgány inšpekcie práce po dohode s orgánmi hygienickej a protiepidemickej služby však môžu z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci určiť, či, za akých podmienok a v akom rozsahu možno povoliť prácu nad čas v niektorých závodoch a v podnikoch, poprípade môžu povolenú prácu nad čas zakázať.

§ 2

(1) Pôsobnosť orgánov podľa § 7 ods. 2 a § 10 ods. 1 písm. a) a ods. 2 zákona sa mení takto:

1. Vymedzenie úloh orgánov inšpekcie práce jednotnej odborovej organizácie (§ 7 ods. 2. zákona) prislúcha jednotnej odborovej organizácii po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi.

2. Podrobné predpisy o bezpečnosti pri práci pre príslušné pracovné odbory (§ 10 ods. 1 písm. a) zákona) vydávajú v odbore svojej pôsobnosti kompetentné ústredné úrady po dohode s jednotnou odborovou organizáciou.
3. Predpisy, ktoré sú potrebné na vykonanie zákona a ktoré sa vzťahujú na pracovné odbory, spadajúce do pôsobnosti niekoľkých ústredných úradov (§ 10 ods. 2 zákona), vydáva jednotná odborová organizácia po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi a po schválení vládou.

(2) Koordinačný sbor pre otázky bezpečnosti a zdravia pri práci (§ 11 ods. 1 zákona) sa zriaďuje pri jednotnej odborovej organizácii.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Erban v. r.

